

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра ЗАГАЛЬНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Еколого-адаптивні технології озимих культур
Викладач	Микола МОСТІПАН кандидат біологічних наук, завідувач кафедри загального землеробства, професор
Контактний телефон	+38 (050) 341-08-00
E-mail	mostipan1960@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2 Форма контролю: залік Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline/ face to face) дистанційний (online). Мова викладання: українська
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom чи Meet, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни “Еколого-адаптивні технології озимих культур” є формування творчих здібностей і комплексу знань у здобувачів вищої освіти щодо сучасного стану, розробки, запровадження та корегування технології вирощування озимих культур в умовах північного Степу України.

Завдання вивчення дисципліни є формування компетентностей щодо комплексного, системного агрономічного мислення в області вирощування озимих культур в умовах північного Степу України з урахуванням кліматичних змін.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- основні теоретичні засади розробки, запровадження та корегування еколого-адаптивних технологій вирощування озимих культур в умовах північного Степу України з урахуванням ґрунтово-кліматичних, економічних та соціальних факторів в агропромисловому виробництві України.

вміти:

- розробляти, впроваджувати та корегувати еколого-адаптивні технології вирощування озимих культур в умовах північного Степу України з урахуванням ґрунтово-кліматичних, економічних та соціальних факторів в агропромисловому виробництві України.

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію з учасниками агропромислового виробництва.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотукарїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркоких навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Пшениця озима

Тема 1. Озимі культури: їх переваги та ризики

Тема 2. Пшениця озима: господарське значення, поширення та екологічні властивості рослин

Тема 3. Пшениця озима: фундаментальні основи розробки та запровадження еколого-адаптивних технологій вирощування

Тема 4. Пшениця озима: моніторинг стану посівів впродовж зимового періоду

Тема 5. Пшениця озима: умови ранньовесняного періоду та продуктивність посівів

Тема 6. Пшениця озима: науково-методологічні підходи корегування умов живлення рослин впродовж весняно-літньої вегетації

Тема 7. Пшениця озима: моніторинг та управління продукційним процесом посівів впродовж весняно-літньої вегетації

Тема 8. Пшениця озима: інноваційні підходи у забезпеченні високоякісного зерна

Змістовий модуль 2. Інші озимі культури

Тема 9. ЯчмінЬ озимий: основні методологічні підходи до розробки та запровадження еколого-адаптивних технологій

Тема 10. Озиме жито: основні методологічні підходи до розробки та запровадження еколого-адаптивних технологій

Тема 11. Озиме тритикале: основні методологічні підходи до розробки та запровадження еколого-адаптивних технологій

Тема 12. Озимий горох: основні методологічні підходи до розробки та запровадження еколого-адаптивних технологій

Тема 13. Ріпак озимий: поширення, господарське значення, екологічні особливості рослин

Тема 14. Ріпак озимий: фундаментальні основи розробки та запровадження еколого-адаптивних технологій вирощування

Тема 15. Ріпак озимий: управління продукційним процесом посівів впродовж осінньої вегетації

Тема 16. Ріпак озимий: основні науково-методологічні засади управлінням посівами впродовж весняно-літньої вегетації

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

1. Мостіпан М.І. Основи фізіології рослин. Харків:Діса плюс.2025.328с.
2. Мостіпан М.І. рослинництво: лабораторний практикум. Кіровоград : ФОП Лисенко В.Ф. 2015. 318с.
3. Рожков А.О. Технологія виробництва продукції рослинництва / А.О. Рожков, Є.М. Огурцов, А.М. Свиридов, С.О. Дьяконов, ОВ. Романов, Ю.В. Белінський. Х.: Тім Пабліш Груп, 2017. 634 с
4. Каленська С.М., Дмитришак М.Я., Демидась Г.І. Рослинництво з основами кормовиробництва: Підручник.- В.:ТОВ «Нілан-ЛТД». 2013. 650с.
5. Зінченко О.І., А.В.Коротєєв, С.М.Каленська, Г.І.Демидась, В.Ф.Петриченко, В.Н. Салатенко, М.І.Федорчук, В.М.Ткачук, В.Я. Білоножко Рослинництво / Практикум (лабораторно-практичні заняття).- Вінниця: Нова Книга. – 2010. – 536 с.
6. Савранчук В.В., Семеняка І.М., Мостіпан М.І., Пікаш Л.П. Слободян С.М. Науково –обґрунтована система ведення агропромислового виробництва в Кіровоградській області, - Кіровоград, 2005.-266 с.
7. Савранчук В.В., Мостіпан М.І., Ліман П.Б. та інш. Удосконалена ресурсозберігаюча технологія вирощування озимої пшениці (Методичні рекомендації). - Кіровоград, 2008.-38с.
8. Слободян С.М., Мостіпан М.І., Слободян Т.О. Програмування врожаїв сільськогосподарських культур. Навчальний посібник для студентів спеціальності 8.130102-Агрономія.- Кіровоград, 2009.- 63с.
9. Слободян С.М., Мостіпан М.І. Прогноз та програмування врожаїв сільськогосподарських культур. Методичні рекомендації до виконання

лабораторних робіт для студентів спеціальності 8.130102 – Агрономія.- Кіровоград:КНТУ, 2009.- 52с.

10. M. Mostipan, K. Vasylovskaya, O. Andriienko, M. Kovalov and N. Umrykhin/ Productivity of winter wheat in the northern Steppe of Ukraine depending on weather conditions in the early spring period *Agronomy Research* 19(X), xxx–ccc, 2021 <https://doi.org/10.15159/AR.21.090>.

11. Shepilova T., Mostipan M., Petrenko D., Vasylovskaya K. The influence of sowing time and micro-fertilizers on soybean productivity in the northern steppe of Ukraine *Bulgarian Journal of Agricultural Science*, 2020, 26(4). 787-792. (URL: <https://www.agrojournal.org/26/04-12.pdf>).

12. Andriienko O., Vasylovskaya K., Andriienko A., Vasylovskiy O., Mostipan M. and Salo L. Response of sunflower hybrids to crop density in the steppe of Ukraine *HELIA*, 2020, Vol.43, No. 72. 99-111. (DOI: 10.1515/helia-2020-0011) (DOI: <https://doi.org/10.1515/helia-2020-0011>)

13. Kovalov M., Vasylovskaya K., Reznichenko V., Mostipan M. Agro-ecological aspects of the change of sulphate sulphur content in chernozem of the Buh-Dnipro interstream area in Ukraine *WSEAS Transactions on Environment and Development*, 2019, Vol. 15, 319-323 (URL: <https://www.wseas.org/multimedia/journals/environment/2019/a685115-477.pdf>)

14. Mostipan M.I., Vasylovskaya K.V., Andriienko O.O., Reznichenko V.P. Modern aspect softtilled crops productivity forecasting *INMATEH – Agricultural Engineering*, 2017, 53(3). 35-40. (DOI: <https://inmateh.eu/volumes/old-volume/volume-53-no-3-2017/article/modern-aspects-of-tilled-crops-productivity-forecasting>)

15. Mostipan M., Umrychin N., Mytsenko V. The interrelation between the productivity of winter wheat and weather conditions in autumn and early spring periods in the Northern Steppe of Ukraine *Stinga Agricola. Agricultural Science*. Vol.52(1), 2019. P.10 -16.

16. Мостіпан М.І., Умрихін Н.Л., Ковальов М.М. Вміст білка у зерні пшениці озимої залежно від погодних умов у ранньовесняний період. Зрошуване землеробство: міжвідомчий тематичний науковий збірник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, Вип..73 , 2020. С 73-79.

17. Мостіпан М.І., Шепілова Т.П., Ковальов М.М. Якісні показники зерна пшениці озимої залежно від добрив та агростимуліну в Північному Степу України. *Таврійський науковий вісник: Науковий журнал. Сільськогосподарські науки*. Вип. 110. Видавничий дім «Гельветика», 2019. С.120-127.

18. Mostipan M.I, V.I.Mytsenko Water availability of winter crops and their productivity in the Northern Steppe of Ukraine *New stages of development of modern science in Ukraine and Eu countries*. - Riga:Publishing House “Baltija Publishing”, 2019.-p.145 – 165.

19. Мостіпан М.І. Реакція пшениці озимої на час припинення осінньої вегетації в північному Степу України. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*, 2019.-№1(24).С.116-126.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри загального землеробства. Протокол №1 від 29 серпня 2024 р.